

แนวทางการเฝ้าระวังสุขภาพในพื้นที่เสี่ยงมลพิษ สิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ 2559

การประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพในพื้นที่
เสี่ยง ปีงบประมาณ 2559
ระหว่างวันที่ 10 - 11 กุมภาพันธ์ 2559
ณ โรงแรม ทีเค พาเลซ กรุงเทพมหานคร

ดร.นพ.ปรีชา เปรมปรี
ผู้อำนวยการสำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม

วิสัยทัศน์

“เป็นองค์กรชั้นนำระดับนานาชาติ ที่สังคมเชื่อถือ
และไว้วางใจ เพื่อปกป้องประชาชนจากโรคและภัยสุขภาพ
ด้วยความเป็นเลิศทางวิชาการ ภายใน ปี 2563 ”

กรมควบคุมโรค
DEPARTMENT OF DISEASE CONTROL

แนวทางการดำเนินงานตามแผนแบบบูรณาการกระทรวงสาธารณสุข ปีงบประมาณ 2559

กรอบแนวคิด โรคและภัยสุขภาพจากการประกอบอาชีพ (Occ.) & สิ่งแวดล้อม (Env.)

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มผู้ประกอบการ (38.4 ล้านคน)

1.กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบต่อสุขภาพจากสิ่งแวดล้อม

-เด็ก
-คนชรา
-ผู้เจ็บป่วย
-สตรีมีครรภ์

กลุ่ม
เปราะบาง

กลุ่มที่
อาศัยใน
พื้นที่เสี่ยง

กลุ่ม
ผู้บริโภค

เฝ้าระวังฯ และเตรียมพร้อม
ตอบโต้ภาวะฉุกเฉินด้าน Env.

บริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อม

การดูแลสุขภาพตามกลุ่มวัย : วัยทำงาน

แรงงานนอกระบบ

22.1 ล้านคน

อุตสาหกรรม

เกษตรกรรม
11.9 ล้านคน

บริการ

ในระบบประกัน
สังคม 10.2 ล้านคน

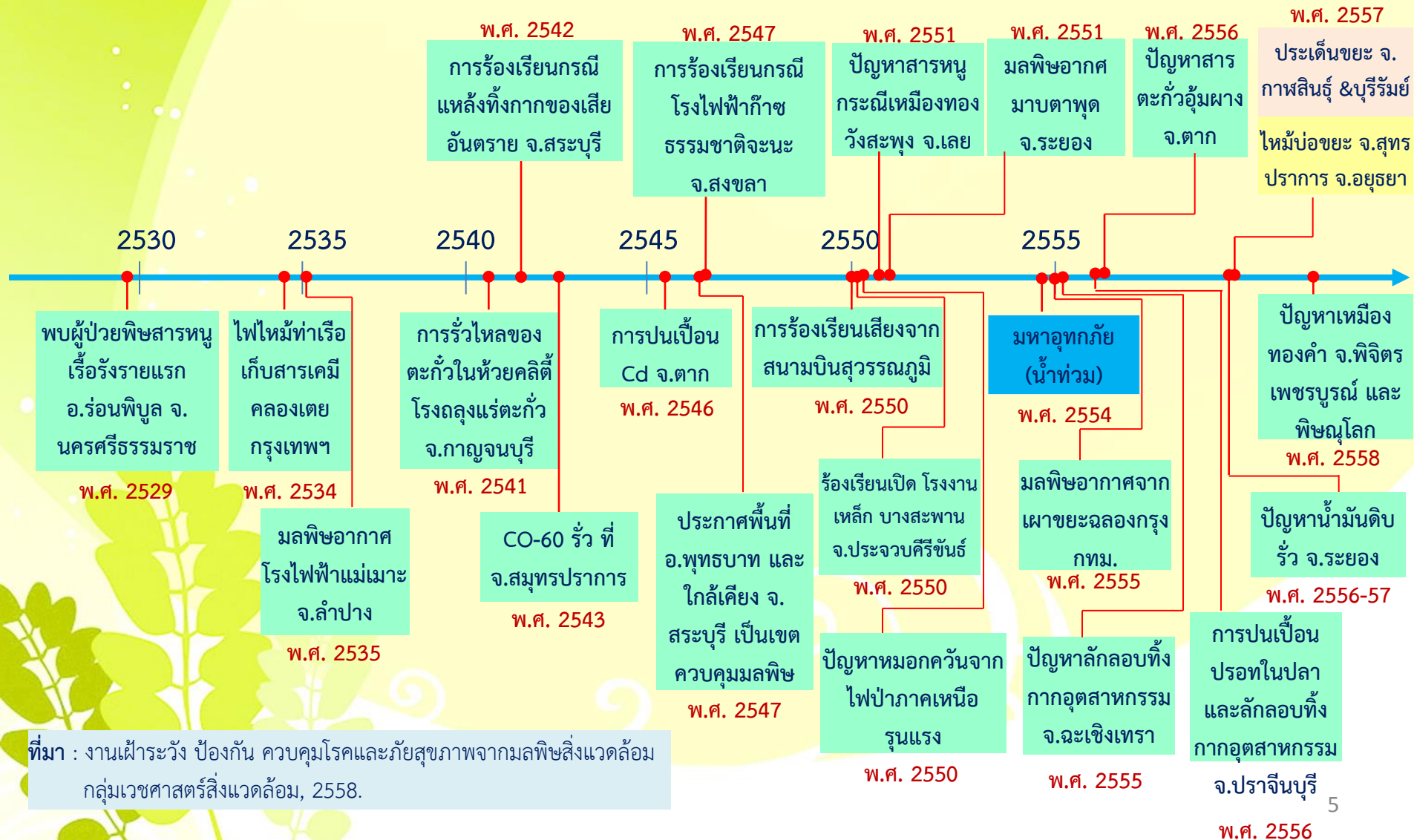
ราชการ
5.7 ล้านคน

การเฝ้าระวังฯ และเตรียมพร้อมตอบโต้ภาวะฉุกเฉินด้าน Occ.

บริการอาชีวอนามัย

Pollution in Thailand

ที่มา : งานเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคและภัยสุขภาพจากมลพิษสิ่งแวดล้อม
กลุ่มเวชศาสตร์สิ่งแวดล้อม, 2558.

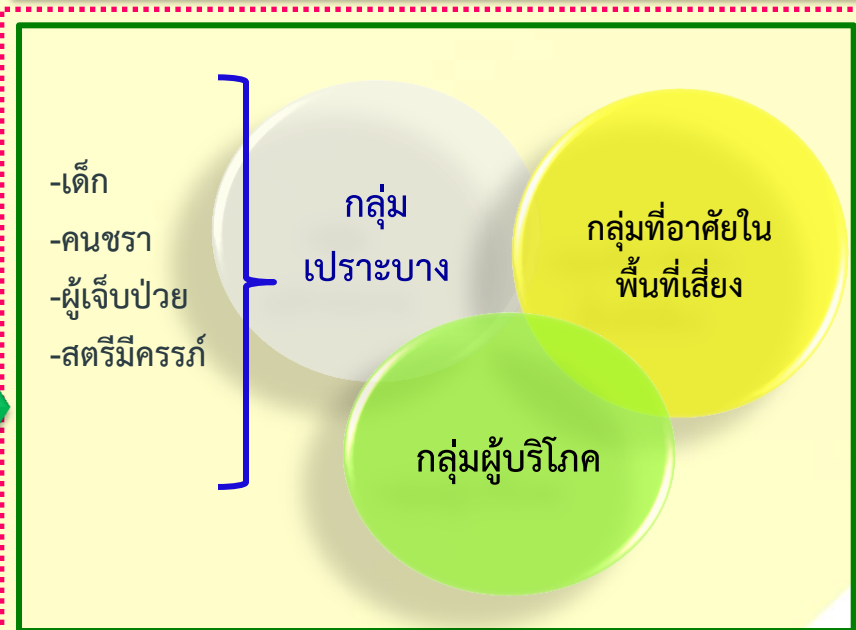

ภาพรวมประเด็นปัญหาและกลุ่มเป้าหมาย

ตัวอย่างปัญหาผลกระทบต่อสุขภาพจากสิ่งแวดล้อม

กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบต่อสุขภาพจากสิ่งแวดล้อม

เฝ้าระวังฯ และเตรียมพร้อม
ตอบโต้ภาวะฉุกเฉินด้าน Environmental

การจัดบริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อม

กรอบแผนยุทธศาสตร์คุ้มครองสุขภาพในพื้นที่เสี่ยงจากมลพิษสิ่งแวดล้อม ปี พ.ศ. 2558-2567

วิสัยทัศน์

ประชาชนได้รับการคุ้มครองสุขภาพอย่างเป็นธรรม มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน ด้วยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ที่มุ่งสร้างความสุขของการอยู่ร่วมกันระหว่างสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

เป้าประสงค์

- ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบ ประชาชนในพื้นที่เสี่ยง และประชาชนทั่วไป ได้รับการดูแลคุ้มครองสุขภาพจากมลพิษสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นธรรม มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน มีขีดความสามารถในการบริหารจัดการ เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เสี่ยง

วัตถุประสงค์

- เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการปัญหาสุขภาพจากมลพิษสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เสี่ยง
- เสริมสร้างขีดความสามารถประชาชนในพื้นที่เสี่ยง ในการเฝ้าระวังและร่วมแก้ไขปัญหามลพิษจากสิ่งแวดล้อม
- พัฒนาระบบการเตือนภัยและการสื่อสารสาธารณะด้านสุขภาพและผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมที่นำไปสู่ความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างบูรณาการ
- เพื่อลดเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหาผลกระทบต่อสุขภาพจากมลพิษสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัด

มีระบบและกลไกการจัดการในการป้องกัน ดูแล แก้ไขปัญหาจากมลพิษสิ่งแวดล้อมระดับประเทศ

ร้อยละของจังหวัดที่เป็นพื้นที่เสี่ยงมลพิษสิ่งแวดล้อมที่มีระบบและกลไกการเฝ้าระวัง ป้องกันและแก้ไขปัญหาผลกระทบต่อสุขภาพมลพิษสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ

ร้อยละของเรื่องร้องเรียนจากปัญหาสุขภาพและมลพิษสิ่งแวดล้อมที่ได้รับการจัดการตามหลักวิชาการ

1. การจัดกลไกการดำเนินงานเพื่อบูรณาการทุกภาคส่วน

2. การพัฒนาระบบเฝ้าระวัง สื่อสารเตือนภัย และตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน

3. การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายและภาคประชาชน

4. การพัฒนากฎหมาย

5. การวิจัยการพัฒนาศักยภาพ มาตรฐาน และการตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ

6. การพัฒนาระบบการป้องกัน ส่งเสริม ดูแลรักษา เยียวยา และฟื้นฟูสุขภาพจากมลพิษสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์

กรอบแนวคิดการดำเนินงานด้านเวชศาสตร์สิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ 2559

แผนบูรณาการจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม

การดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรค และภัยสุขภาพในประชาชนและคนทำงาน คัดแยกและรีไซเคิลขยะ พื้นที่ 8 จังหวัด

ขยะทั่วไป	ขยะอิเล็กทรอนิกส์	ขยะติดเชื้อ
-----------	-------------------	-------------

สมุทรปราการ นครศรีธรรมราช กาญจนบุรี, อูรยา, ขอนแก่น	บุรีรัมย์, ภาพสินธุ์, อุบลราชธานี	อุบลราชธานี (Pilot)
---	-----------------------------------	---------------------

แผนคุ้มครองสุขภาพประชาชนจากมลพิษสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่เสี่ยง 36 จังหวัด จังหวัด (Hot Zone)

สารเคมีและวัตถุอันตราย	มลพิษทางอากาศ	สิ่งทีอาจเป็นประเด็นปัญหาในอนาคต
เหมืองเก่า (ตะกั่ว สารหนู)	หมอกควัน	นิคมอุตสาหกรรม
เหมืองโปแตช	เหมืองหิน และโรงโม่หิน	เขตเศรษฐกิจพิเศษ
เหมืองสังกะสี	โรงไฟฟ้าถ่านหิน	
เหมืองทองคำ	โรงไฟฟ้าชีวมวล	
ขยะฯ		
เฝ้าระวังตะกั่วในเด็ก		

แผนการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ

พัฒนารูปแบบการดูแลสุขภาพประชาชน จากมลพิษสิ่งแวดล้อม (5 จังหวัด)

- พัฒนาการจัดบริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อมในหน่วยบริการสุขภาพ (รพ. 5 แห่ง)

อุตสาหกรรมเกษตร ประมง การผลิตผลิตภัณฑ์เซรามิก อุตสาหกรรม เครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ และอุตสาหกรรมยานยนต์ เครื่องจักรและชิ้นส่วน เป็นต้น

พื้นที่ 5 จังหวัดเป้าหมาย :

ตาก ตราด สระแก้ว มุกดาหาร สงขลา

พัฒนากลไกการจัดบริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อม

การดำเนินงานภายใต้แผนยุทธศาสตร์การคุ้มครองสุขภาพประชาชน ในพื้นที่เสี่ยงมลพิษสิ่งแวดล้อม (Hot Zone) พ.ศ. 2558-2567

พื้นที่เป้าหมาย
ปี 2559

- พื้นที่ 36 จังหวัดเสี่ยงมลพิษ สารเคมี สารอันตราย, มลพิษทางอากาศ และพื้นที่คาดว่าจะมีปัญหา

ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย

- ประชาชนที่สัมผัสความเสี่ยง จำนวนโดยประมาณ 8,289,820 คน

เป้าหมายการดำเนินงาน

1. ร้อยละ 50 ของจังหวัดมีการจัดการปัจจัยเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพผ่านเกณฑ์ระดับดีขึ้นไป
2. ทุกจังหวัดต้องมีรายงานสถานการณ์สิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

ส่วนกลาง/ประเทศ

คกก. พัฒนาและขับเคลื่อนแผน

ยุทธศาสตร์คุ้มครองสุขภาพฯ

(รองปลัด ,อธิบดี, ผู้ตรวจราชการฯลฯ)

- กำหนดนโยบาย ทิศทางและยุทธศาสตร์การดำเนินงาน
- อำนวยความสะดวกและสนับสนุนการดำเนินงาน

เขตสุขภาพ

คทง. ติดตามการดำเนินงานแผนยุทธศาสตร์

คุ้มครองสุขภาพฯ (ผู้ตรวจราชการ,

สาธารณสุขนิเทศ, สคร., ศูนย์อนามัย,

นพ. สสจ, ผอ.รพ ฯลฯ)

- สนับสนุน ผลัดดัน ติดตามการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกันและแก้ไขปัญหาโรค และภัยสุขภาพจากมลพิษสิ่งแวดล้อม (ประธานคณะทำงาน)

จังหวัด

- จัดตั้ง คทง.ในระดับ จังหวัด/อำเภอ/ตำบล
- ตามบริบทในแต่ละ พท.
- จัดตั้งคณะกรรมการ
- สาธารณสุขจังหวัด
- (อสรจ.)

สสจ.

- จัดทำฐานข้อมูล สวล.+สุขภาพ
- ทำสถานการณ์การเฝ้าระวัง
- สนับสนุน/นิเทศ/ประสานงาน
- ดำเนินการในภาวะปกติและฉุกเฉิน

รพศ./รพท.

(Env.-Occ. Unit)

- มีระบบรักษา และ Refer
- จัดบริการเชิงรุก+รับ
- จัดทำฐานข้อมูลผู้ป่วยจาก

รพช.

(Env.-Occ. Center)

- จัดบริการเชิงรุก : ตรวจ
- ประเมินความเสี่ยงสุขภาพ/คัด
- กรองและมีฐานข้อมูลสุขภาพ
- เชิงรับ : เฝ้าระวัง, รักษา ,

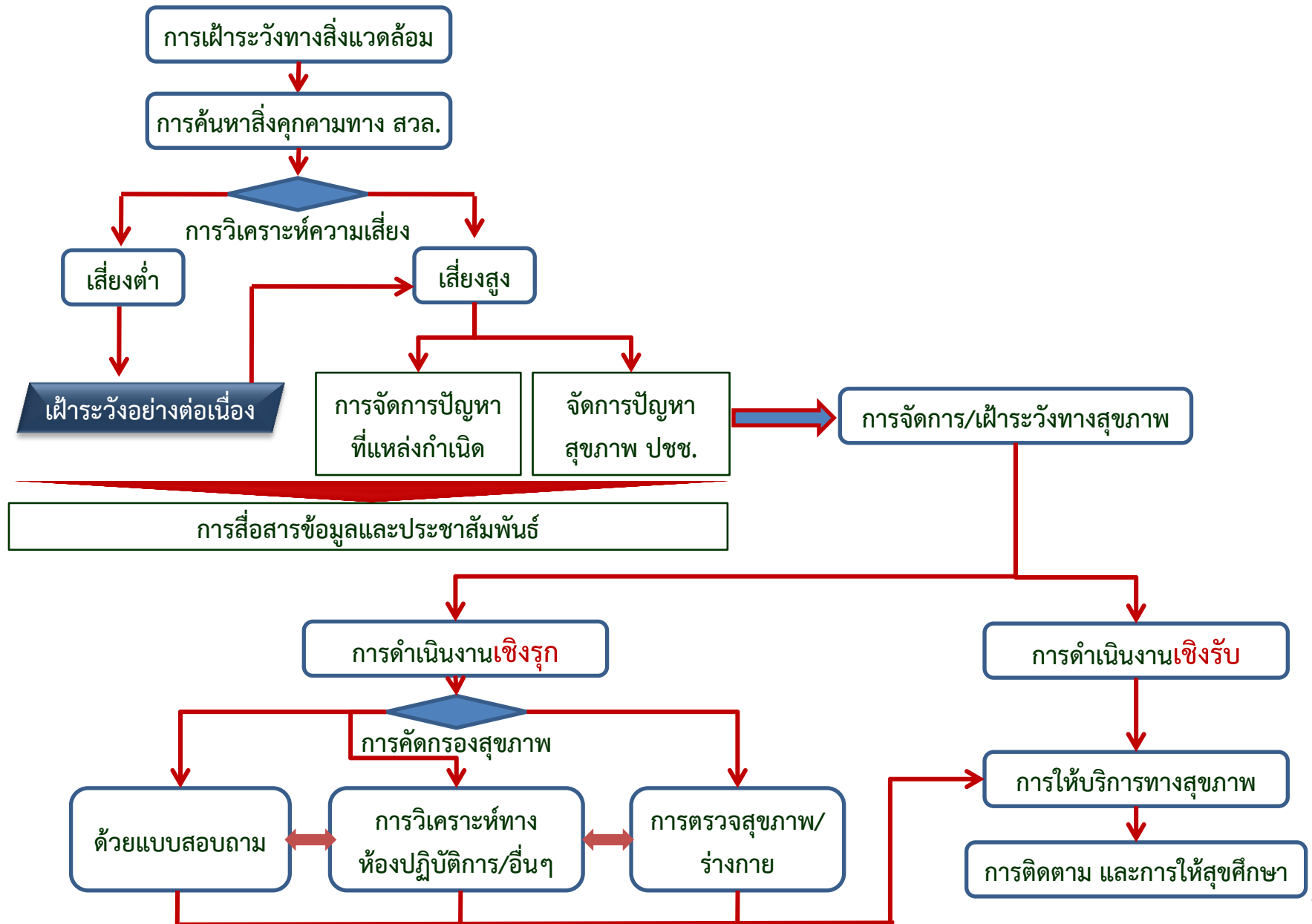
รพ.สต.+หมอครอบครัว

(Env.-Occ Clinic)

- สำรวจ/ ประเมินความเสี่ยงเบื้องต้น/
- คัดกรอง/ Refer
- สื่อสารความเสี่ยง/ให้ความรู้
- เยี่ยมบ้าน/ Follow up.

การดำเนินงานการจัดบริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อม

กรอบแนวคิดการเฝ้าระวังโรคจากมลพิษสิ่งแวดล้อม

แนวทางการจัดบริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อม

กลุ่มเวชศาสตร์สิ่งแวดล้อม สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม
กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

ระบบการดำเนินงานเวชศาสตร์สิ่งแวดล้อม

โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ส่วนกลาง

คณะกรรมการพัฒนาและขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์คุ้มครอง
สุขภาพประชาชนในพื้นที่เสี่ยงจากมลพิษสิ่งแวดล้อม

รวบรวม + ส่งรายงานสถานการณ์

สำนักโรคจากการประกอบอาชีพฯ กรมควบคุมโรค

รวบรวม + ส่งรายงานสถานการณ์

เขตสุขภาพ

สคร.

ศอ.

เป็นทีม
เลขานุการฯ

คณะกรรมการติดตามการดำเนินงานแผน
ยุทธศาสตร์คุ้มครองสุขภาพประชาชนจาก
มลพิษสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เสี่ยง รายเขตฯ

รวบรวม + ส่งรายงานสถานการณ์

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

รพศ./รพท.

- รวบรวมข้อมูล ด้าน สวล. + สุขภาพ
- มีระบบการรวบรวมข้อมูล และเก็บข้อมูล
- จัดทำรายงานสถานการณ์มลพิษ
สิ่งแวดล้อมและสุขภาพรายจังหวัด
- สนับสนุนการดำเนินงาน ติดตาม การ
จัดบริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อม

จัดตั้งคณะกรรมการ อสรจ.

จัดทำรายงานสถานการณ์ฯ

เป็น Env-Occ Unit : เป็นศูนย์เชี่ยวชาญ
ให้บริการ + มีฐานข้อมูลสุขภาพ

รพช.

เป็น Env-Occ Center : เป็นศูนย์บริการฯ
ให้บริการ + มีฐานข้อมูลสุขภาพ ระดับ อ.

รพ.สต.

เป็น Env-Occ Clinic : เป็นหน่วยบริการฯ
ให้บริการ + มีฐานข้อมูลสุขภาพ ระดับพื้นที่ +
การติดตาม/ค้นหาความเสี่ยง

อปท.

- สนับสนุนการ
ดำเนินงาน และ
ดำเนินการแก้ไขปัญหา
ในระดับพื้นที่

รายละเอียดของการดำเนินงานพื้นที่ 36 จังหวัดเสี่ยง (Hot zone) ปีงบประมาณ 2559

การดำเนินงานในระดับ เขตสุขภาพ

กิจกรรม/การดำเนินงาน

1. ผู้ตรวจราชการเขต เป็นประธานคณะทำงานติดตามการดำเนินงานแผนยุทธศาสตร์คุ้มครองสุขภาพฯ
2. กำกับติดตามการดำเนินงานเฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหาโรคและภัยสุขภาพในพื้นที่
3. ติดตามการดำเนินงานการจัดบริการอาชีวอนามัยและเวชกรรมสิ่งแวดล้อมในพื้นที่รับผิดชอบ
4. รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานในภาพรวมของเขตสุขภาพให้ผู้บริหารทราบเป็นระยะ

เป้าหมายการดำเนินงาน

1. มีคณะทำงานระดับเขตฯ
2. มีการกำกับติดตามการดำเนินงาน

รายละเอียดของการดำเนินงานพื้นที่ 36 จังหวัดเสี่ยง (Hot zone) ปีงบประมาณ 2559

สำนักงานป้องกันควบคุมโรค (สคร.)/ศูนย์อนามัย (ศอ.)

กิจกรรม/การดำเนินงาน

- 1.เป็นเลขานุการคณะทำงานติดตามการดำเนินงานแผนยุทธศาสตร์คุ้มครองสุขภาพฯ
- 2.พัฒนาศักยภาพเครือข่ายสาธารณสุขในพื้นที่
- 3.สนับสนุนข้อมูล เพื่อกำหนดกลุ่มเป้าหมายการดำเนินงานร่วมกับพื้นที่
- 4.ประสาน กำกับ ติดตาม สนับสนุนข้อมูลวิชาการ สื่อต่างๆ และประเมินผล
- 5.รวบรวมและสรุปสถานการณ์ และผลการดำเนินงานในระดับเขต

เป้าหมายการดำเนินงาน

จังหวัดในความรับผิดชอบของ สคร./ศอ. มีระบบเฝ้าระวัง และสถานการณ์สิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

กิจกรรม/การดำเนินงาน

1. เป็นแกนหลักในการดำเนินงาน :

- ค้นหาและระบุสิ่งคุกคาม ทางสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ในพื้นที่
- ประเมินความเสี่ยงทางสิ่งแวดล้อมที่อาจมีผลกระทบต่อสุขภาพ
- วิเคราะห์ เชื่อมโยงข้อมูล และจัดทำสถานการณ์ ด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ
- สื่อสารความเสี่ยงและให้ความรู้แก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- จัดทำทะเบียนและเฝ้าระวังกลุ่มเสี่ยง

2. สนับสนุนให้ รพศ./รพท. , รพช. และ รพ.สต. มีระบบการจัดบริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อม

3. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการปัญหา

4. สรุปสถานการณ์และผลการดำเนินงานในระดับ จังหวัด

เป้าหมายการดำเนินงาน

จังหวัดมีระบบเฝ้าระวังและมีรายงานสถานการณ์สิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

บทบาทหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อม

โรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป (รพศ. / รพท.)

กิจกรรม/การดำเนินงาน

- **กิจกรรมเชิงรุก** เป็นการค้นหาความเสี่ยงหรือปัจจัยเสี่ยงจากมลพิษสิ่งแวดล้อมหรือรวบรวมข้อมูลปัจจัยเสี่ยงที่อาจมีผลกระทบต่อสุขภาพในพื้นที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การตรวจคัดกรองและเฝ้าระวังสุขภาพ เช่นการใช้แบบสำรวจ การตรวจ biomarker การ X-Ray ปอด เป็นต้น ทำทะเบียนกลุ่มเสี่ยง การสื่อสารความเสี่ยง และจัดทำโปรแกรมการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค การประสานงานร่วมกับหน่วยงานต่างๆในพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหา
- **กิจกรรมเชิงรับ** มีการดำเนินงานเช่น การคัดกรองและวินิจฉัยโรค การรักษาพยาบาล การส่งต่อเพื่อการวินิจฉัยรักษา การให้คำปรึกษาทางด้านสุขภาพ รวมทั้งจัดทำระบบการจัดเก็บข้อมูลด้านสุขภาพที่เกี่ยวข้องจากมลพิษสิ่งแวดล้อม (ICD10 ด้วยรหัส Y97)

THANK YOU